

PROTOKÓŁ

Ze spotkania dyskusyjnego nr II przeprowadzonego w ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Wydmy Lucynowsko – Mostowieckie PLH 140013”. Spotkanie odbyło się 23 września 2011 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wyszkanie (Aleja Róż 2, 07-200 Wyszaków).

Przebieg spotkania:

1. Wprowadzenie i przywitanie gości przez Panią Beatę Zajączkowską - Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000.
2. Przedstawienie programu spotkania przez Panią Beatę Zajączkowską - Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000.
3. Prezentacja dot. podstaw prawnych sporządzania Planu Zadań Ochronnych (PZO) – Magdalena Śniadała.
4. Odczytanie protokołu z I spotkania.
5. Omówienie projektu Planu Zadań Ochronnych – Marcin Kalbarczyk – Główny Specjalista w Wydziale Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000.
6. Dyskusja.

Przebieg dyskusji:

1. Pani Renata Kmiecik z Ligi Ochrony Przyrody zwróciła uwagę, iż w projekcie PZO w zagrożeniach dla suchych wrzosowisk należy dopisać „niekontrolowane wrywanie mącznicy lekarskiej”.
2. Prof. Ciosek dodał propozycję, aby do zagrożeń dla suchych wrzosowisk dodać również zapis o „rozjeżdżaniu siedliska przez quady”.
3. Pani Renata Kmiecik spytała dlaczego w projekcie PZO wpisany jest „zanik populacji mącznicy lekarskiej”, jako zagrożenie dla suchych wrzosowisk, skoro mącznica tam rośnie już od czasów wojny i nadal jest tam obecna?
4. Pani Anna Serafin – Osowiecka zwróciła uwagę, iż ten zapis wynika prawdopodobnie z faktu, że mącznica lekarska jest zarastana przez wrzosy.
5. Pan Marcin Kalbarczyk przedstawił ideę stosowania kontrolowanego wypalania jako metody ochrony czynnej. Wskazał, że będzie to swego rodzaju eksperyment, który ma wykazać czy w wyniku wypalania, na małych wyznaczonych do tego kwaterach, pojawi się mącznica lekarska.
6. Pani Beata Zajączkowska wyjaśniła, iż Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie posiada ekspertyzę prawniczą dotyczącą dopuszczalności wypalania jako metody ochrony czynnej w świetle obowiązujących przepisów prawa. Aktualnie ekspertyza jest wysłana do opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Po uzyskaniu opinii przedmiotowa ekspertyza wraz z opinią zostaną udostępnione na naszej stronie internetowej.
7. Pan Piotr Okapiec z RDLP w Warszawie zwrócił uwagę, że lasy Nadleśnictwa Drewnica są terenami o wysokiej palności, o dużym zagrożeniu pożarowym. Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Drewnica był uzgadniany ze Strażą Pożarną. Odnośnie

stosowania wypalania jako metody ochrony należy pamiętać o zakazach wynikających z ustawy o lasach. Jednym z zakazów jest zakaz stosowania otwartego ognia w lasach oraz w odległości 100 m od granic lasu. W związku z powyższym działanie polegające na wypalaniu siedliska winno być zaplanowane do wykonania w minimalnej odległości 100 m od granic boru chrobotkowego.

8. Pani Renata Kmiecik zwróciła uwagę na możliwość koszenia krzewinek wrzosu, zamiast wypalania, oraz na możliwość odbioru popiołów z gospodarstw domowych, w których jako opału w piecach używa się drewna, w celu ich wykorzystania jako nawóz.
9. Pan Marcin Kalbarczyk przedstawił kolejne działanie ochronne, polegające na usuwaniu samosiewów sosny i brzozy.
10. Pani Iwona Kozon spytała kim jest „władający” wymieniony jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie działania.
11. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, że jest to właściciel gruntu, dzierżawca, Skarb Państwa, itp.
12. Pan Marcin Kalbarczyk zwrócił uwagę, na fakt iż nikogo nie możemy zmusić do wykonania danego działania.
13. Pani Beata Zajązkowska wytłumaczyła, iż w sytuacji gdy właścicielem gruntu będzie osoba prywatna to wykonywanie danego działania ochronnego będzie dobrowolne. Natomiast gdy właścicielem gruntu będzie gmina to należy pamiętać, iż jednym z zadań własnych gminy jest ochrona przyrody. Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) podejmuje czynności, o których mowa w ust. 1, czyli nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków. Kwestią do rozstrzygnięcia jest pytanie czy w przypadku niepodjęcia działań ochronnych może zostać zastosowana powyższa procedura.
14. Pani Beata Zajązkowska zwróciła uwagę, iż art. 36 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody mówiący o możliwości zawierania umów między właścicielem gruntu a regionalnym dyrektorem ochrony środowiska nie dotyczy wszystkich typów działalności, a jedynie działalności gospodarczej, rolnej, leśnej, łowieckiej i rybackiej.
15. Pani Iwona Kozon zwróciła uwagę na problem braku dofinansowania obszarów Natura 2000, na brak korzyści wynikających z położenia w obszarze Natura 2000. Ponadto zaznaczyła, iż pojęcie „władający” jest bardzo szeroko rozumiane, w związku z czym mogą pojawić się trudności z ustaleniem odpowiedzialności za wykonywanie działań ochronnych.
16. Pani Beata Zajązkowska zaznaczyła, iż ochrona przyrody jest obowiązkiem każdego obywatela, zaś ten kto łamie przepisy o ochronie przyrody podlega pod regulacje przepisów karnych ustawy o ochronie przyrody.
17. Pani Iwona Kozon spytała czy brane są pod uwagę sprawy powództwa cywilnego?
18. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, że zdajemy sobie sprawę z możliwości roszczeń skierowanych w stosunku do Skarbu Państwa. Jednakże w tym momencie

trudno przewidzieć jak ta procedura będzie funkcjonowała. Równocześnie należy podkreślić, że Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie uzgodni inwestycji, która będzie istotnie negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.

19. Pani Iwona Kozon spytała czy będzie wprowadzone ograniczenie czasowe dla realizacji wskazań do zmian w mpzp?
20. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, że PZO jest wprowadzany na okres 10 lat. Jednakże nie możemy w PZO nakazać gminie dokonania tych zmian w określonym czasie. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gminy muszą co pewien czas sprawdzać zgodność ustaleń mpzp oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (suikzp) z obowiązującym prawem.
21. Pani Iwona Kozon spytała czy Gmina może zwrócić się do RDOŚ o dofinansowanie dokonania zmian w mpzp wynikających ze wskazań PZO?
22. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, iż jest to koszt własny gminy.
23. Pani Iwona Kozon zaznaczyła, iż obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (suikzp) przeszło całą procedurę.
24. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, że wtedy gdy studium było uchwalane nie było prognozy do studium, w związku z czym rodzi się konflikt z aktualnymi uwarunkowaniami prawnymi. Należy zaznaczyć, że dużo obowiązujących mpzp i suikzp nie przeszło oceny strategicznej.
25. Pani Renata Kmiecik zwróciła, uwagę iż teren aktualnie przeznaczony pod zakład utylizacji odpadów we wcześniejszych dokumentach planistycznych był przeznaczony pod zieleń.
26. Pani z Nadleśnictwa Drewnica spytała czy działanie ochronne polegające na usuwaniu samosiewów sosny i brzozy dotyczy samosiewów aktualnie rosnących?
27. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, iż tak to działanie dotyczy stanu aktualnego. A tereny przeznaczone pod konkretne działania ochronne zostaną wyznaczone przez Eksperta.
28. Pani Beata Zajązkowska zwróciła uwagę na potrzebę zmian regulacji prawnych dotyczących usuwania drzew z terenów nieleśnych. Aktualna procedura jest zbyt skomplikowana. W opracowywanych aktualnie zmianach do ustawy o ochronie przyrody jest projektowany zapis, iż powyższa procedura nie dotyczy drzew usuwanych w związku z realizacją PZO.
29. Pan Piotr Okapiec przedstawił uwagi dotyczące załącznika nr 4 do projektu zarządzenia. Zwrócił uwagę, że w odniesieniu do stanu ochrony lasu, stan właściwy czyli FV jest osiągnięty, gdy nie ma martwego drewna. W związku z powyższym proponuje się uzupełnienie punktu 2 dotyczącego wyłączenia z użytkowania sosnowego boru chrobotkowego o zapis „z wyjątkiem usuwania posuszu”. Ponadto Pan Piotr zwrócił uwagę, aby rozbudować tabelkę w załączniku nr 4 do projektu zarządzenia o rubryki dotyczące oszacowania kosztów oraz źródeł finansowania działań ochronnych.
30. Pani Magdalena Głogowska dodała, iż z jej doświadczeń wynikających z udziału w licznych warsztatach związanych z opracowywaniem PZO wynika, że bardzo ważna

jest współpraca ekspertów opracowujących PZO z leśnikami. Wynika to z faktu, że są takie zabiegi, które w lasach muszą być wykonywane. Skoro ten bór chrobotkowy występuje przy aktualnie prowadzonej gospodarce leśnej oznacza, że ma dobre warunki. Dlatego rodzi się pytanie czy zaprzestanie gospodarki leśnej będzie dobrze wpływało na siedlisko boru chrobotkowego.

31. Pan Marcin Kalbarczyk wytłumaczył, iż to wyłączenie z użytkowania dotyczy tylko niewielkiego fragmentu boru chrobotkowego. Ponadto należy pamiętać, że RDOŚ będzie monitorować te siedliska i w sytuacji, gdy wystąpią niekorzystne zmiany, będziemy odpowiednio reagować i nastąpią zmiany w zarządzeniu.
32. Pan Piotr Okapiec spytał czy przedmiotem prac przy opracowywaniu projektu PZO była inwentaryzacja terenowa?
33. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, że była przeprowadzana inwentaryzacja pod kątem przedmiotów ochrony.
34. Pan Piotr Okapiec spytał czy ekspert opracowujący PZO winien określić granice siedlisk?
35. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedziała, że tak, ekspert określi granice siedlisk.
36. Pan Piotr Okapiec zaznaczył, że Nadleśnictwo Drewnica jest częścią Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Warszawskie i posiada dane inwentaryzacyjne.
37. Pani Beata Zajączkowska odniosła się do propozycji zmian granic obszaru Natura 2000 i wyjaśniła, że jest to bardzo długa i skomplikowana procedura, często nawet paroletnia i często zakończona negatywną opinią Komisji Europejskiej. Zaś właściciele działek, na których nie ma zaplanowanych działań ochronnych mogą na tym stracić. Granice obszaru Natura 2000 to rzecz „umowna”, ona ma znaczenie jedynie przy dopłatach rolnośrodowiskowych.
38. Pan Czapski spytał jaka jest aktualność podkładu geodezyjnego pod mapki wykorzystane w prezentacji dr Falkowskiego? Zwrócił uwagę, iż ten podkład jest nieaktualny. Wskazał na mapie teren leśny, który aktualnie już jest wycięty.
39. Pani Beata Zajączkowska zwróciła uwagę, że na tym terenie nie występują przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000.
40. Pani z Nadleśnictwa Drewnica spytała czy realizacja działań wymienionych w PZO jest dobrowolna?
41. Pani Beata Zajączkowska odpowiedziała, że tak jest to na zasadzie dobrowolności, nikogo nie możemy przymusić do realizacji działań ochronnych. Nie wiadomo w jakim kierunku pójdzie tendencja zmian w prawie w tym zakresie.
42. Pani z Nadleśnictwa Drewnica spytała czy to inwestor prywatny, gmina i Lasy Państwowe mają z własnego budżetu sfinansować wykonanie działań ochronnych?
43. Pani Beata Zajączkowska odpowiedziała, że aktualnie nie ma innych źródeł finansowania.
44. Pan Piotr Okapiec zwrócił uwagę, iż obszar Natura 2000 chroni określone siedliska. W związku z powyższym w załączniku nr 4 do zarządzenia powinny być wskazania, do których siedlisk odnoszą się konkretne działania ochronne. Bory chrobotkowe są w tych lasach w mniejszości, dlatego winno być wyraźne wskazanie do którego terenu odnoszą się działania ochronne.

45. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, iż w zarządzeniu będą wymienione działki, na których mają być realizowane konkretne działania.
46. Pani Renata Kmiecik zaznaczyła, że na terenie obszaru Natura 2000 jest liczna populacja jaszczurki zwinki.
47. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, że należy to uwzględnić w planowaniu działań ochronnych.
48. Pani Iwona Kozon spytała jakie będą konsekwencje, gdy mącznica lekarska zaniknie na tym terenie?
49. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, że mamy nadzieję, że do tego nie dojdzie, ale jeśli zaniknie siedlisko będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 to należy liczyć się z karami pieniężnymi nałożonymi przez Unię Europejską.
50. Pani Iwona Kozon spytała jakie będą konsekwencje, gdy właściciele gruntów nie będą wykonywać działań ochronnych?
51. Pani Beata Zajączkowska odpowiedziała, że muszą nastąpić zmiany ustawowe, aby były korzyści z wykonywania tych działań.
52. Pani z Nadleśnictwa Drewnica spytała o zapis z punktu 1 załącznika nr 4 do zarządzenia brzmiący „uzyskaną biomasę należy usunąć poza obszar”. Obszar Natura 2000 jest duży, koszty takiego działania również. W związku z tym powinno się zmienić ten zapis, aby był możliwy do zrealizowania.
53. Pani Iwona Kozon stwierdziła, że warto by było wydać, oprócz samego zarządzenia, wytyczne dotyczące realizacji konkretnych działań ochronnych.
54. Pani Magdalena Głogowska zaznaczyła, iż można by pomyśleć jak wykorzystać uzyskaną biomasę, np. jako opał do kotłów na biomasę.
55. Pani Iwona Kozon zwróciła uwagę na braki ustawowe. Bez poparcia w ustawach nie uda się zmienić negatywnego nastawienia mieszkańców do obszarów Natura 2000.
56. Pani Katarzyna Osińska stwierdziła, że realizacja takich planów zawsze spada na najniższy szczebel, czyli na gminy i właścicieli prywatnych.
57. Pani Beata Zajączkowska odpowiedziała, że widzimy potrzebę zmian w prawie i to sygnalizujemy naszemu zwierzchnikowi. Jednakże jesteśmy w Unii Europejskiej - pewne rzeczy musimy wykonać, gdyż wynika to z regulacji unijnych. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 zwyciężają kryteria naukowe przed ekonomicznymi. Ponadto w prawodawstwie unijnym funkcjonuje zasada ostrożności, zgodnie z którą wszelkie wątpliwości są rozstrzygane na korzyść przyrody. Ale niezależnie od powyższych uwarunkowań istnieje instytucja roszczeń na drodze cywilnej.
58. Pan Czapski zwrócił uwagę na problem zaśmiecania terenu.
59. Pani Iwona Kozon powiedziała, że w związku ze zmianami w ustawie o odpadach teraz gmina ma obowiązek usuwania odpadów i będzie musiała to zadanie wykonywać.
60. Pan Piotr Okapiec zwrócił uwagę, że załącznik nr 1 do rozporządzenia, czyli opis granic obszaru powinien być w innej formie.
61. Pan Marcin Kalbarczyk wytłumaczył, iż załączona mapa jest w odpowiednim odwzorowaniu, zgodnym z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Tym

niemniej jednak w ostatecznej wersji zarządzenia opis granic będzie w formie wektorowej. Nie będzie opisu słownego.

62. Pani Renata Kmiecik zaznaczyła, że wyznacznikiem granic obszaru są drogi.
63. Pan Piotr Okapiec spytał czy granice obszaru są dostosowane do granic działek ewidencyjnych?
64. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, że granice obszaru są wyznaczone w oparciu o granice działek.
65. Pytanie z sali - czy w sytuacji gdy zostaną wprowadzone te działania ochronne, to kiedy nastąpi poprawa stanu siedlisk?
66. Pan Marcin Kalbarczyk odpowiedział, że wykaże to monitoring. Natomiast na terenie, w którym wprowadzone będzie działanie polegające na usuwaniu samosiewów sosny i brzozy przewidywana jest szybka poprawa stanu siedlisk.
67. Pani Iwona Kozon spytała kiedy będzie wydane zarządzenie?
68. Pani Beata Zajązkowska wyjaśniła, iż nadal trwają prace nad projektem PZO, że odbędą się jeszcze 3 warsztaty i dopiero po nich będzie można dalej procedować, więc zajmie to jeszcze kilka miesięcy.
69. Pan Piotr Okapiec zaznaczył, iż w projektowanych zmianach w ustawie o ochronie przyrody jest zapis, że Plan Urządzenia Lasu, który przejdzie procedurę oceny strategicznej stanie się też PZO dla obszaru Natura 2000.
70. Pan Marcin Kalbarczyk stwierdził, że będzie to duża odpowiedzialność dla Lasów Państwowych.
71. Pan Jerzy Ausfeld zaznaczył, że względy finansowania działań ochronnych winny być włączone do uregulowań prawnych. Ponadto spytał czy jest rozważany wykup gruntów przez Skarb Państwa?
72. Pani Beata Zajązkowska odpowiedziała, że w ustawie o ochronie przyrody wykup gruntów dotyczy terenów rezerwatów przyrody.
73. Pan Marcin Kalbarczyk dodał, że w Unii Europejskiej jest instrument wykupu gruntu lub wywłaszczenia w sytuacji, gdy właściciel nie chce wykonywać działań ochronnych. Jednakże dotyczy to skrajnych przypadków, gdy siedlisko jest niewielkie i bardzo rzadkie.
74. Pan Jerzy Ausfeld stwierdził, że powinno być większe wsparcie dla samorządów. Ponadto zaznaczył, że wypalanie nie powinno być propagowane w społeczeństwie, gdyż nadal trwa walka z przyzwyczajeniami lokalnych społeczności do wypalania pól i łąk. W tej sytuacji korzystniejsza wydaje się wycinka wrzosu i wywóz poza obszar, gdyż pozostawienie wypalonych części roślin spowoduje eutrofizację siedliska.
75. Pani Magdalena Głogowska zaznaczyła, iż należy brać przykład z dobrych praktyk w innych regionach, np. z bagien biebzańskich, gdzie organizowany jest konkurs w koszeniu łąk, a uzyskana w ten sposób biomasa jest wykorzystywana do produkcji brykietów do spalania.
76. Pan Jerzy Ausfeld zwrócił uwagę, że to dotyczy dużych obszarów, a w naszej sytuacji jest około 500 działek, z licznymi właścicielami i często z nieuregulowanym stanem prawnym.
77. Pani Iwona Kozon zwróciła uwagę, że są to prawdziwe problemy, których zmiany ustawowe wcale nie muszą rozwiązać.

78. Pani Anna Serafin – Osowiecka zaznaczyła, iż ustawodawca zdaje sobie sprawę, że terenów objętych ochroną w formie obszaru Natura 2000 jest dużo i będzie bał się zmienić prawo. Unia Europejska miała dużo czasu na wypracowanie pewnych standardów. Ponadto zwróciła uwagę na problemy z uzyskiwaniem dokumentów.
79. Pani Beata Zajączkowska zaznaczyła, że we wszystkim trzeba mieć umiar, również przesyłając dokumenty z tzw. III grupy przedsięwzięć do opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
80. Pani Iwona Kozon zwróciła uwagę, iż urzędnicy, żeby działać sprawnie muszą mieć pewne poparcie w uwarunkowaniach prawnych. Zaznaczyła również, że jest mało informacji o obszarach Natura 2000, a w świetle ustawy o odpowiedzialności urzędników każdy boi się podejmować samemu decyzje.
81. Pani Beata Zajączkowska zachęciła do udziału w szkoleniach e-learningowych organizowanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska skierowanych do samorządowców.
82. Pani Renata Kmiecik zaznaczyła, iż jest grupa nauczycieli, którzy chcieliby wziąć udział w warsztatach.
83. Pani Beata Zajączkowska odpowiedziała, że są to spotkania otwarte i każdy może przyjść, jednak utworzyliśmy Zespół Lokalnej Współpracy, który prowadzi merytoryczną dyskusję i pracuje nad projektem PZO.
84. Pani Beata Zajączkowska zakończyła dyskusję, podziękowała za udział w warsztatach, a także podziękowała Gospodarzowi za udostępnienie Sali. Następnie wyznaczono termin kolejnego spotkania na 9 listopada 2011 r. Na tym spotkanie zakończono.

W załączeniu Lista Obecności.